

Liikenne- ja viestintäministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle tuotesektorisääntelyn uudistamisesta

Työ- ja elinkeinoministeriön pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle tuotesektorisääntelyn uudistamisesta.

Liikenne- ja viestintäministeriö (LVM) kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa mietinnöstä kunnioittavasti seuraavaa.

Yleistä

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki, joka koskee eräiden tuotteiden saattamista markkinoille sisämarkkinoiden hätätilan aikana. Esityksen tarkoituksena on antaa EU:n sisämarkkinoiden hätätilaa koskevan säädöspaketin asetuksen (EU) 2024/2748 ja direktiivin (EU) 2024/2749 edellyttämät kansalliset säännökset. Euroopan unionin neuvosto voi asetuksen (EU) 2024/2747 (IMERA) nojalla, komission ehdotuksesta, ottaa käyttöön sisämarkkinoiden hätätilavaiheen ja nimetä tietyt tuotteet kriisin kannalta olennaisiksi tavaroiksi.

Instrumentti täydentää EU:n olemassa olevia sekä uusia aloitteita ja mekanismeja, kuten terveysalan hätätilanteiden valmiusviranomaista (HERA), liikenteen varautumissuunnitelmaa, Euroopan elintarviketurvan kriisivalmius- ja kriisinhallintamekanismia (EFSCM), Schengen rajasäännösten uudistamista, poliittisen kriisitoiminnan integroitua järjestelyjä (IPCR) sekä direktiiviä kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvyn vahvistamisesta (CER).

Säädöspaketin tarkoituksena on mahdollistaa soveltamisalaan kuuluvien olennaisten tuotteiden nopea ja turvallinen markkinoille saattaminen poikkeuksellisissa kriisitilanteissa. Säädöspaketilla pyritään varmistamaan sisämarkkinoiden normaali toiminta, mukaan lukien tavaroiden, palvelujen ja henkilöiden vapaa liikkuvuus, ja takaamaan kansalaisten, yritysten ja viranomaisten kannalta kriittisten tavaroiden ja palvelujen saatavuus.

IMERA-säädöspakettia aletaan soveltamaan 30.5.2026 alkaen, jolloin kansallisten säädösten olisi oltava voimassa.

Uuden lain tavoitteena on mahdollistaa säädöspaketissa edellytetyt menettelyt, joiden avulla tuotteita voidaan saattaa markkinoille ilman tavanomaisia vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjä edellyttäen kuitenkin, että olennaiset turvallisuusvaatimukset täyttyvät.

Esitys sisältää säännökset markkinoille saattamisesta poikkeusluvan varaisesti sekä säännöksiä poikkeusmenettelyin markkinoille saatettujen tuotteiden valvonnasta. Ilmoitetuille laitoksille säädettäisiin velvoite priorisoida kriittisiä tuotteita koskevat arviointipyynnöt ja ryhtyä kohtuullisiin toimiin testauskapasiteetin lisäämiseksi. Markkinavalvontaviranomaisille säädettäisiin velvollisuus

asettaa kriisin kannalta olennaisia tuotteita koskevat markkinavalvontatoimet etusijalle ja antaa keskinäistä virka-apua.

Laki olisi horisontaalinen ja kattaisi kaikki tuoteryhmät, joihin EU:n sisämarkkinoiden hätätilaa koskeva tuotelainsäädäntö soveltuu, ilman että sektorilakeja avataan sisällöllisesti.

Lausunto

LVM näkee tärkeänä tavoitteen vahvistaa unionin kykyä ylläpitää sisämarkkinoiden toimintaa vakavissa häiriötilanteissa ja ehkäistä jäsenvaltioiden ryhtymistä toisistaan poikkeaviin ja sisämarkkinoiden toimintaa tarpeettomasti rajoittaviin kansallisiin toimiin.

E erityisen tärkeänä nähdään tavoite turvata olennaisten tavaroiden ja palvelujen saatavuus tilanteissa, joissa markkinahäiriöt, toimitusketjujen katkokset tai poikkeukselliset kysyntäpiikit uhkaisivat unionin taloudellista ja yhteiskunnallista toimintakykyä.

LVM:n hallinnonalan osalta lausunnolla oleva lakiesitysluonnos koskee sekä radiolaitteita että kuljetettavia painelaitteita. Kuljetettavista painelaitteista on säädely kuljetettavista painelaitteista sekä neuvoston direktiivien 76/767/ETY, 84/525/ETY, 84/526/ETY, 84/527/ETY ja 1999/36/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä ((2010/35/EU), jäljempänä TPED-direktiivi). TPED-direktiivin tarkoituksena on mm. vahvistaa kuljetettavia painelaitteita koskevat yksityiskohtaiset säännöt laitteiden turvallisuuden parantamiseksi sekä varmistaa niiden vapaa liikkuvuus Euroopan unionissa normaalioloissa.

Säädöskohtainen lausunto

5 §. Toimivaltainen viranomainen. Ehdotuksella ehdotetaan hätätilan aikaisen luvan markkinoille saattamiseen myöntäväksi viranomaiseksi kunkin sektorin toimivaltaista markkinavalvontaviranomaista. Lupa voitaisiin myöntää vain rajatuissa tapauksissa ja rajatuille tavaroille sellaisessa tilanteessa, jossa normaaliolosuhteiden vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyä, johon ilmoitetun laitoksen osallistumista edellytettäisiin, ei ole mahdollista toteuttaa. Tällaisissa olosuhteissa, joissa tiettyä tavaraa tarvitaan käyttöön tai markkinoille, parhaat valmiudet arvioida tuotteen turvallisuutta kunkin tuotesektorin osalta on markkinavalvontaviranomaisella.

Toimivaltainen viranomainen voisi tunnustaa toisessa jäsenvaltiossa myönnetyn luvan voimassaolon myös Suomessa, jolloin Suomen markkinoille voisi saattaa luvassa tarkoitettuja tuotteita. Tällä menettelyllä viranomainen voisi helpottaa kriisin tilannetta.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (jäljempänä TUKES) toimisi toimivaltaisena poikkeusluvan myöntävänä viranomaisena suurimman osan soveltamisalaan kuuluvista tavaroista osalta. LVM näkee perusteltuna TUKES roolin pääasiallisena toimivaltaisena viranomaisena, koska sillä on sekä osaaminen että resurssi jo normaalioloissa suorittaa kyseistä toimintaa.

LVM kannattaa, että TUKES toimisi toimivaltaisena viranomaisena myös kuljetettavien painelaitteiden osalta. Jos olisi radioaktiivisia kuljetettavia painelaitteita, Säteilyturvakeskus olisi toimivaltainen viranomainen markkinavalvontalain mukaisesti. Normaalioloissa TUKES voi myöntää vaarallisten aineiden kuljetusta koskevan lain (541/2023) 27 §:n nojalla pakkausta, säiliötä ja irtotavarakonttia koskevia vaihtoehtoisia ratkaisuja ja teknisiä eritelmiä ja poikkeuksia 136 §:n mukaisesti, jos turvallisuus ja muut lain edellytykset täyttyvät. Normaaliikäytäntö tukee

ehdotusta, että TUKES toimisi esitetyn lain toimivaltaisena viranomaisena sekä poikkeusluvan myöntäjänä. TUKES:lla on siten tarvittava tietotaito ja osaaminen sekä resurssit ja näin ollen parhaat valmiudet arvioida tuotteen turvallisuutta. Tällöin välttyttäisiin ylimääräiseltä hallinnolliselta taakalta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin radiolaitteiden asettamista saataville markkinoilla koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta 2014/53/EU (RED) osalta markkinavalvonnan toimivalta jakautuu Suomessa Liikenne- ja viestintävirastolle (jäljempänä Traficom), Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle ja Säteilyturvakeskukselle. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan osalta toimivaltainen markkinavalvontaviranomainen olisi siis Traficom kriisin kannalta olennaisiksi tavaroiksi nimettyjen radiolaitteiden osalta. Tämä on LVM:n näkökulmasta perusteltua Traficomien tehtävien ja osaamisen näkökulmasta.

Ehdotuksesta ei kuitenkaan käy selkeästi ilmi, miten ehdotusta tulkitaan käytännössä tilanteessa, jossa toimivaltaisia markkinavalvontaviranomaisia on saman sektorisäädöksen, kuten radiolaitedirektiivin, olennaisten vaatimusten osalta useampia tai jos samaan tuotteeseen kohdistuu useampia säädöksiä ja näiden valvonnasta vastaavat eri markkinavalvontaviranomaiset. Toimivaltaisen viranomaisen määrittämisen kannalta keskeistä ovat kuitenkin juuri tuotetta koskevat vaatimukset.

Esimerkiksi, jos radiolaitteeksi katsottava laite määritettäisiin ehdotuksen tarkoittamaksi kriisin kannalta olennaiseksi nimetyksi tavaraksi, Traficom vastaisi tavaraa koskevasta hyväksynnästä siltä osin kuin kysymys on Traficomien toimivaltaan kuuluvista olennaisista vaatimuksista. Näin ollen Traficomien toimivaltaan ei kuuluisi antaa hyväksyntää esimerkiksi siltä osin kuin kysymys on tavaran säteilyturvallisuutta koskevasta asiasta.

Esitetään, että ehdotetusta tarkasteltaisiin vielä siltä kannalta, miten se huomioi nykyisen markkinavalvonnan toimivallanjaon ja mahdollisen tarvittavan viranomaisyhteistyön poikkeusluvan myöntämisessä.

6 §. Poikkeusluvan myöntäminen. Poikkeuslupa voitaisiin myöntää vain, jos markkinoille ei pääse riittävästi tuotteita ilmoitettujen laitosten vaatimustenarviointien estymisen takia. Tilanteessa, jossa markkinoille pääsee tuotteita normaalien vaatimustenarviointien kautta, lupia ei pääsääntöisesti myönnettäisi ja markkinavalvontaviranomainen voisi keskittää resurssinsa pääasiallisiiin tehtäviinsä. Esitetyllä lailla turvattaisiin kriisin kannalta olennaisten tuotteiden saatavuus markkinoilla direktiivissä ja asetuksessa edellytetyllä tavalla huolehtien samalla siitä, että olennaiset turvallisuus- ja terveysvaatimukset pitävät.

Ehdotetulla lailla varmistettaisiin, ettei muutoksilla lasketa tuoteturvallisuuden tasoa hätätilan aikana enempää kuin on välttämätöntä, ja varmistettaisiin, ettei markkinoille jää turvallisuuden kannalta heikompi tasoisia tuotteita kriisitilanteen päättymisen jälkeen. LVM pitää tärkeänä, että kriisitilanteesta huolimatta tuotteen turvallisesta käytöstä varmistutaan riittävästi. Hätätilan aikana kriisin kannalta olennaiset tuotteet saisivat etusijan vaatimustenmukaisuuden arvioinnissa, jolloin muiden tuotteiden vaatimustenarviointit lykkääntyisivät.

8 §. Poikkeusluvan sisältö ja voimassaolo. LVM kannattaa, että poikkeusluvassa on kuvaukset ja tiedot niistä poikkeavista menettelyistä, joilla mm. turvallisuusvaatimusten täytyminen osoitetaan ja mahdolliset vaatimukset tavaran jatkuvan vaatimustenmukaisuuden arviointi varmistamiseksi

luvan aikana sekä muut oleelliset tiedot kuten tavarankäytön yksilöinti, jäljitettävyyden ja luvan voimassaoloaika.

7 §. Asiantuntijan käyttäminen. Markkinavalvontaviranomaisen toimiessa luvan myöntävänä viranomaisena olisi varmistettava myös valvonnan puolueettomuudesta poikkeusluvalla markkinoille saatettujen tuotteiden kuuluessa luvan myöntävän viranomaisen markkinavalvonnan piiriin. Toimintojen tehokas organisatorinen eriyttäminen ja luvan käsittelyn läpinäkyvyys tukevat puolueettomuutta.

Ehdotetun 7 §:n mukainen ulkopuolisen asiantuntijan käyttäminen luvan käsittelyssä edistää puolueettomuutta. Valvontaa koskevasta päätöksenteosta vastaisi aina valvontaviranomainen. Viranomaisen harkinnassa olisi, milloin ulkopuolista asiantuntijaa tarvitaan.

10 § Poikkeusluvan saaneen tavarankäytön merkinnät. Pykälässä säädettäisiin merkinnöistä siten kuin toimenpantava EU-asetuksessa ja -direktiivissä edellytetään. Poikkeusluvan nojalla markkinoille saatetussa tai valmistajan omiin tarkoituksiin käyttöön otetussa tavarassa olisi hätätilaan liittyvä merkintä. LVM pitää tärkeänä, että poikkeuslupa ei anna oikeutta CE-merkinnän, pii-merkinnän tai muun yleisen vaatimustenmukaisuusmerkinnän kiinnittämiseen. TPED-direktiivin 15 artiklassa tarkoitettu pii-merkki osoittaa kuljetettavan painelaitteen täyttävän vaatimustenmukaisuuden arviointivaatimukset. Pii-merkin omaava kuljetettava painelaite täyttää turvallisuusvaatimukset ja vaatimustenmukaisuuden arviointiin liittyvät vaatimukset. Edellä mainitun seikan lisäksi poikkeavaan hätätilaan liittyvä merkintä ja muut tiedot jäljitettävyyttä varten ovat tärkeitä, jotta poikkeusmenettelyin markkinoille saatetut tuotteet voidaan helposti tunnistaa ja jäljittää. Normaaliolojen kuljettavien painelaitteiden merkinnöistä säädetään asetustasolla.

11 §. Poikkeusluvan alueellinen ulottuvuus ja toisen jäsenvaltion luvan tunnustaminen. Pykälässä säädettäisiin toimivaltaisen viranomaisen mahdollisuudesta tunnustaa toisessa jäsenvaltiossa myönnetyn poikkeusluvan voimassaolon Suomessa. LVM näkee tämän perusteltuna tapana sujuvoittaa sekä lupamenettelyä että tavaroiden vapaata liikkuvuutta sisämarkkinoilla lakiluonnoksen mukaisessa hätätilatilanteessa.

15 §. Valvonta ja ilmoittamisesta vastaava viranomainen. Lakiluonnoksen 15 §:ssä säädettäisiin ilmoitetun laitoksen toiminnan valvonnasta. Esityksen mukaan ilmoitetun laitoksen toiminnan valvonnasta vastaa ilmoittamisesta vastaava viranomainen siten kuin ilmoitettujen laitosten valvonnasta erikseen säädetään. Lausunnolla oleva esityksen mukaisesti ilmoitetun laitoksen velvoitteiden laiminlyönti otettaisiin huomioon ilmoitetun laitoksen nimeämisestä, toimintaa ja nimeämisen jatkumista koskevissa toimenpiteissä voimassa olevan sääntelyn mukaisesti. Liikenne- ja viestintävirasto hyväksyy TPED-direktiivin mukaisten ilmoitetut laitokset sekä valvoo niiden toimintaa VAK-lain nojalla.

Muita huomioita:

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n 21 kohdan mukaan Ahvenanmaan maakunnalla on toimivalta asioissa, jotka koskevat mm. tieliikennettä kuten kuljetettavien painelaitteiden kuljettamista tiellä. LVM:n ehdottaa harkittavaksi, tulisiko hallituksen esitysluonnoksen kohdassa 3.2 (Ahvenanmaan asema) mainita Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/35/EU, kuljetettavista painelaitteista sekä neuvoston direktiivien 76/767/ETY, 84/525/ETY, 84/526/ETY, 84/527/ETY ja 1999/36/EY kumoamisesta.

Työ- ja elinkeinoministeriön valmisteleva hallituksen esitys täyttää tavoitteen, joka mahdollistaa soveltamisalaan kuuluvien olennaisten tuotteiden nopean ja turvallisen markkinoille saattamisen poikkeuksellisissa kriisitilanteissa. LVM näkee, että hallituksen esitys laiksi on perusteltu ja vaikutusarvioinniltaan riittävä.

Lisätietoja voi tarvittaessa tiedustella liikenneneuvos Mika Vuoriselta (0295342642, etunimi.sukunimi@gov.fi) ja neuvotteleva virkamies Mari Suomiselta (0295342306, etunimi.sukunimi@gov.fi).

Yksikön johtaja   Pyry Takala

Liikenneneuvos   Mika Vuorinen

VN/29411/2025-LVM-11

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: